

Nincs kivel lecserélni Orbánt

Kövér László házelnök lapunknak nyilatkozott a rendszerváltozásról, a kormányfóváltás esélyeiről

Polgár Tibor

Szóljon hozzá **itt!**

Nem elégedett a rendszerváltozás óta eltelt negyed évszázaddal, és a jelenlegi kormányzópárt hiányosságairól is nyíltan beszél. Nem, nem egy ellenzéki politikusról van szó, hanem Kövér Lászlóról, az Országgyűlés elnökéről, aki a Naplónak adott interjújában a tőle megszokott kendőzetlen nyíltsággal beszélt a közletről.

A rendszerváltozás egyik élharcosaként, az előző két választáson elsőprő győzelmet arató Fidesz egyik alappilléréként Kövér László akár egy győztes tábornok szerepében is tetszeleghetne, miközben kizárólag a pozitívumokat hinti a népek. Azonban a pápai származású honatya abban a tekintetben mindenképpen eltér a politikai prototípusától, hogy nem forgatja, finomítja, alakítja a többség által elvártak szerint a mondatait, éppen ellenkezőleg: őszintén elmondja a véleményét. Így tett a Pápai Keresztény Akadémia évadzáró rendezvényén is, ahol A rendszerváltozás címmel tartott előadást, egyúttal lapunk interjújára irányuló kérését sem utasította vissza.

– Az én generációm és a fiatalabbak számára, akiknek koruknál fogva nincsenek emlékeik az előző rendszerről, a rendszerváltozás nehezen megfogható. Hogyan magyaráznák számunkra a jelentőségét?

– Értem, mire gondol, mivel a gyerekeim számára is csupán történelem a rendszerváltás. Hála Istennek, az önk generációja nem volt kénytelen diktatúrában élni, ezért aztán nem tudják, hogy mihez képest jó a demokrácia. Csak azt látják – és ez természetes –, hogy mi az, ami nem jó benne. Megjegyzem, a mostani rendszer negatívumait nem lehet azzal mentegetni, hogy próbáljuk felidézni, milyen volt a szocializmusban élni. Például azt, hogy a legideálisabb esetben is csak három-évente mehettünk nyugatra, és nem lehetett kimondani, amit jónak gondoltunk. Szóval, ezeket a dolgokat nem azért érdemes felidézni, mert ezzel a rendszerváltozás óta eltelt 25 év mulasztásait, hibáit mentegetni vagy akár csak relativizálni lehetne, hanem azért, mert a ma hazánkban zajló társadalmi, politikai folyamatokat csak az előző rendszerből kiindulva lehet megérteni. Ezt pedig ma már kortól függetlenül bárki megteheti, aki érdeklődik országunk, nemzetünk sorsa iránt. Ezért is szoktam örömmel eleget tenni a felkérésnek, ha ebben a témában előadásra kérnek.

– Ön azok közé tartozik, akik nyíltan beszélnek a

rendszerváltozás hibáiról is. Összességében milyen arányban elégedett a rendszerváltozással?

– Ami miatt a rendszerváltozás elindult, amiért érdemes volt egyáltalán végigküzödni az elmúlt 25 évet, az az, hogy az 1990-et megelőző időszakban szemben a magyar társadalom számára ne csak politikai értelemben adja meg a szabadságot, hanem a társadalmi felemelkedés lehetőségének formájában is. Tehát a gondolatok szabad kifejezése mellett legalább annyira fontos, hogy az emberek boldogulása előtt ne álljon a politika által létrehozott semmilyen korlát. Ha innen nézzük a rendszerváltozás eredményét, akkor azt kell mondanom, a politika abban az értelemben már nem korlátozza a tehetséges, ambiciózus, törekvő emberek felemelkedését, mint volt 1990 előtt. Leegyszerűsítve: az előző rendszerben azok jutottak előre, akiknek volt párttagkönyvük. Akik tehetségesek voltak, egy idő után azok is úgy érezték, ha igazán el akarnak jutni olyan beosztásba, olyan pozícióba, ami a képességeiknek megfelel, akkor jobb, ha a lojalitásukat párttagsággal is kifejezik. Másfelől pedig a deklaráltan egyenlőségelvű szocializmus nem engedte meg, hogy a képességekhez, teljesítményhez vagy egyszerűen csak az eltérő élethelyzetekhez – származáshoz, szerencséhez – kapcsolódóan létrejövő különbözőségek túlságosan nagy jövedelmi, vagyoni egyenlőtlenségeket eredményezzenek;

Kövér László elmondta, ő nem vállalná el a miniszterelnökséget

FOTÓ: SZABÓ PÉTER DÁNIEL

részben ez az egyéni ambíciókat letörő elv okozta a rendszer gazdasági bukását. Ilyen értelemben ma már nem állnak fenn akadályok, de ettől függetlenül még igaz, hogy a politikának egyéb akadályokat nem sikerült elhárítania.

– Mik a rendszerváltozás legnagyobb hiányosságai?

– Nem sikerült például olyan oktatási rendszert létrehozunk az elmúlt 20 évben, vagy nem sikerült az oktatási rendszer problémáit úgy kezelni, hogy a gyerekeink, unokáink valóban azt a tudást kapják meg, ami versenyképes, és hozzásegíti őket a bennük lévő szorgalom, tehetség, tudás révén történő előrejutáshoz. A privatizációt sem sikerült úgy megoldani, hogy a valaha államosított, azaz a tehetősebbektől állami erőcsalódnak létrejövő vagyont úgy osszuk szét, hogy az a legkevesebb legyen igazságtalan. Egyúttal hozzájuttassa az „el-

indulás” lehetőségéhez azokat az embereket, akik addig érdektelenül el voltak zárva ettől. Leginkább azokat kellett volna segíteni, akik a felmenők által elszorítottak voltak a valahai államosításoknak. Aztán azóta sem sikerült orvosolni azt a társadalmi problémát, ami a vállalkozásaink tőkeszegénységét okozza. Nem tudunk olyan következetes és sikeres gazdaságpolitikát folytatni kormányváltásokon átívelő módon, ami ezt a történelmi hátrányt leküzdötte volna. Nem sikerült megoldani a kapják meg, ami versenyképes, és hozzásegíti őket a bennük lévő szorgalom, tehetség, tudás révén történő előrejutáshoz. A privatizációt sem sikerült úgy megoldani, hogy a valaha államosított, azaz a tehetősebbektől állami erőcsalódnak létrejövő vagyont úgy osszuk szét, hogy az a legkevesebb legyen igazságtalan. Egyúttal hozzájuttassa az „el-

– A hiányosságokkal szembeesülve fogalmazhatunk úgy, kissé sarkítva, hogy még tart a rendszerváltozás?

– A rendszerváltozás abban az értelemben biztosan befejeződött, hogy a politikai, gazdasági intézményrendszer sikeresen átalakítottuk, az elmúlt négy évben a szükséges mértékben korrigáltuk is. A társadalomnak is kialakult egy, a szocializmushoz képest már eltérő, új struktúrája. Van egy gazdag, rendkívül gazdag, de vékony felső réteg. Biztos, hogy létezik egy – az egészségesnél gyengébb – középosztály. Vannak, akik szintén a semmiből hozták létre új vállalkozásokat ötletüknek, szorgalmuknak, tehetségüknek köszönhetően, és így ju-

tottak egyről a kettőre. Számunkra sajnos a mai napig sokkal nagyobb a veszélye annak, hogy visszaesésnek egy lépcsőfokkal lejjebb, mint hogy feljebb tudjanak kapaszkodni, mert ez megint csak az ország gazdasági lehetőségeihez kötött, amivel nem sáfárkodtunk igazán jól. Összességében nagy, rendszerszintű átalakításokat már nem kell, sőt, már nem is le-

Az új generációk nem tapossák egymás sarkát, hogy szerephez jussanak

het tenni. Viszont az emberek fejében lévő képzeteknek, gondolkodásmódnak az átalakulásához – ami egy sikeres polgári átalakuláshoz szintén elengedhetetlen lenne – a politikának kevés eszköze van. Leginkább az oktatási rendszeren keresztül kell ebben kötelezőszerűen szerepet vállalnia, de ez egy nagyon hosszú érési folyamat.

– A Fidesz nagyjából egyidős a rendszerváltozással, kicsit öregebb annál. Már a jelenlegi kormánypártban is meghatározó szerepet töltenek be az újabb generációk képviselői. Milyen mértékben vannak jelen a generációs problémák, ellentétek a Fideszben?

– Most szándékosan mondom meglehetősen keveset: sokkal kevésbé vannak jelen generációs problémák, mint amilyen mértékben egészséges lenne. Ezzel arra akarok utalni, hogy sajnos – és ez nemcsak a Fideszre jellemző, de talán nálunk a legfájdal-

masabb – a fiatalabb generációkat nem sikerült olyan mértékben érdeklődővé tenni a saját sorsuk iránt, hogy hajlandók lennének akár közéleti szerepet is vállalni, adott esetben mondjuk párttagságot, sőt, képviselőiséget. Tehát nem a bőség zavarával küszködünk, nem a konkurenciaharc a jellemző. Nem tapossák a Fidesz-alapítók generációja mögötti korosztályok egymás sarkát, hogy szerephez jussanak a Fideszben, vagy azon keresztül az országos politikában. Az okozza a legnagyobb gondot, hogy nem tudtuk megszólítani, megmozgatni őket, és ez az elmúlt néhány évben egészen szembeötlővé vált. A felmérések szerint a fiatalabb korosztályban a Jobbik nagymértékben előretört a Fidesz rovására. Habár én úgy vélem, ez látszólagos és rövid távú. Ugyanis ez annak a következménye, hogy a Jobbik még nem volt kormányon, és ebből fakadóan a fiatal generációk számára tud radikálisan, tetszetősen fogalmazni. Am azok a fiatalok, akik ma a Jobbikot választják, idősebbek is lesznek. Adja Isten, gyerekeik is születnek, és egy kicsit felelősebben kell majd végiggondolni az életüket, a politikai nézeteiket. Akkor már nem biztos, hogy arra a pártra fognak szavazni, amelyik egyébként tetszetős tömönatokban próbálja leírni és megoldani az egyébként rettentően bonyolult világot, hanem arra, amelyik minden tökéletlensége ellenére már letett valamit az asztalra.

– Nemrég olvastam egy érdekes eszmefuttatást, ami szerint a Fidesz és a párt támogatottsága úgy kaphatna új lendületet, ha ön váltaná Orbán Viktort a miniszterelnöki pozícióban. Van ennek realitása?

– Nincs. Ha most nem lennék ennyi idős... A fiatal demokraták ma már az országos politikának a rangidős generációját alkotják. Sose gondoltam volna, és kimondani is elég bizarr, de a magyar parlamentben a legrégebb óta, 1990-től kezdve képviselőiséggel rendelkező mindössze öt ember mind-egyike fideszes. Szóval amennyiben nem lennék ennyi idős, akkor talán a hiúság magával ragadna, és eljártanék a gondolattal, hogy mi lenne, ha... Azonban meggyőződésem, hogy Orbán Viktor politikai képességei a mai magyar mezőnyben páratlanok. Ez egy szempontból biztosan rossz, hogy így van. Ugyanis, ha más pártokban is lenne legalább egy-egy Orbán Viktorhoz hasonló képességű ember, aki nemcsak a politika napi gyakorlatának végrehajtásában kivételes, hanem a koncepcióalkotásban, a dolgok egyben és átlátásában is, akkor az ország az elmúlt 25 évben előbbre jutott volna. De ebben a pillanatban ő az egyedüli, akit az államférfi jelzővel mernék illetni, és miután ezt így vélem, ezért egyáltalán nem gondolom azt, hogy velem vagy bárki mással a Fidesz, s ami ennél fontosabb: az ország előrébb jutna.